

METODOLOŠKO POJASNILO

Maja Sever

DIPLOMANTI VIŠJEŠOLSKEGA IN VISOKOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljane podatkov:

- Diplomanti višješolskega in visokošolskega izobraževanja, Slovenija, letno (Prva objava)
- Diplomanti višješolskega in visokošolskega izobraževanja, podrobni podatki, Slovenija, letno (Elektronska objava)

Q

April 2021

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNA PODLAGA.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV	3
6	DEFINICIJE	4
7	POJASNILA	6
8	OBJAVLJANJE PODATKOV	7
9	REVIDIRANJE PODATKOV	8
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA	8

1 NAMEN

Namen objave podatkov o diplomantih višješolskega in visokošolskega izobraževanja je prikaz letnega števila novih diplomantov, ki so zaključili študij po javnoveljavnem študijskem programu na visokošolskem zavodu ali višji strokovni šoli v Republiki Sloveniji.

2 PРАВNA PODLAGA

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- Uredba (ES) št. 452/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o pripravi in razvoju statističnih podatkov o izobraževanju in vseživljenjskem učenju (CELEX: [32008R0452](#))

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je diplomant, ki je v opazovanem koledarskem letu zaključil dodiplomsko ali podiplomsko izobraževanje po javnoveljavnem študijskem programu na visokošolskem zavodu ali višji strokovni šoli.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je diplomant, ki je v opazovanem koledarskem letu zaključil študij po javnoveljavnem študijskem programu na visokošolskem zavodu ali višji strokovni šoli v Republiki Sloveniji.

Zajetje je popolno.

V raziskovanje so zajeti vsi diplomanti višješolskega in visokošolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji (približno 16.000 diplomantov na leto).

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Podatki za to raziskovanje se pridobivajo iz administrativnega vira in s tiskanim vprašalnikom. S tiskanim vprašalnikom ŠOL-DIPL-TERC se zbirajo podatki o diplomantih višjega strokovnega izobraževanja. Nekatere višje strokovne šole

podatke o svojih diplomantih posredujejo elektronsko iz svojih administrativnih zbirk podatkov.

Podatki o diplomantih visokošolskega izobraževanja se pridobivajo neposredno iz Evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva (eVŠ), katerega skrbnik je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ). eVŠ je analitično orodje, ki omogoča redno spremljanje visokošolskega sistema in njegovih politik.

6 DEFINICIJE

Izobraževanje (in usposabljanje) je aktivnost, ki se nanaša na spoznavanje, sprejemanje, podajanje in/ali ustvarjanje znanja, razvijanje spretnosti, razvijanje osebnih in poklicnih zmožnosti ter vrednot. Najpogostejša organizacijska oblika izobraževalnih aktivnosti je izobraževalni oziroma študijski program.

Terciarno izobraževanje obsega višješolski strokovni in visokošolski dodiplomski in podiplomski študij, ki potekata na javnih in zasebnih višjih strokovnih šolah ter na javnih in zasebnih visokošolskih zavodih. Raziskovanje ŠOL-DIPL-TERC se nanaša le na podatke institucij terciarnega izobraževanja, ki izvajajo javnoveljavne študijske programe.

Diplomant je oseba, ki je opravila vse obveznosti po študijskem programu za pridobitev višje strokovne ali visokošolske (dodiplomske ali podiplomske) izobrazbe. V raziskovanju ŠOL-DIPL-TERC se zbirajo le podatki o diplomantih javnoveljavnih študijskih programov.

Višje strokovne šole izvajajo programe za pridobitev višje strokovne izobrazbe in programe za izpopolnjevanje (Uradni list RS, št. 86/04).

Visokošolski zavodi so univerze, fakultete, umetniške akademije in visoke strokovne šole.

Univerza je pravna oseba, v okviru katere se ustanovijo fakultete in umetniške akademije, lahko pa tudi visoke strokovne šole. Univerza zagotavlja razvoj znanosti, strokovnosti in umetnosti ter posreduje prek fakultet, umetniških akademij ali visokih strokovnih šol v izobraževalnem procesu spoznanja z več znanstvenih oziroma umetniških področij ali disciplin. Univerza lahko neposredno organizira izvajanje znanstvenoraziskovalnih in študijskih interdisciplinarnih programov.

Fakulteta opravlja pretežno znanstvenoraziskovalno dejavnost s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih znanstvenih disciplin in skrbi za njihov razvoj.

Umetniška akademija opravlja pretežno umetniško in izobraževalno dejavnost s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih umetniških disciplin in skrbi za njihov razvoj.

Visoka strokovna šola opravlja izobraževalno dejavnost s področja ene ali več sorodnih ali med seboj povezanih strok in skrbi za njihov razvoj. Opravlja pa lahko tudi raziskovalno oziroma umetniško delo, če je tako določeno z ustanovitvenim aktom.

Študijski program je organizacijska oblika, v kateri so učne aktivnosti organizirane kot zaporedje, pri čemer se z različnimi metodami učenja/poučevanja učijo/poučujejo različni predmeti. Izobraževalni program je opredeljen na podlagi svoje vsebine kot niz aktivnosti, ki so organizirane zato, da se doseže vnaprej določen cilj oziroma specificiran niz izobraževalnih nalog.

Vrsta izobraževanja je najnižja klasifikacijska raven izobraževanja po nacionalni Klasifikaciji vrst izobraževalnih aktivnosti/izidov KLASIUS-SRV. Diplomanti se razvrščajo po naslednjih vrstah izobraževanja, ki so ga zaključili:

- višje strokovno izobraževanje,
- višješolsko izobraževanje (prejšnje),
- visokošolsko strokovno izobraževanje (prejšnje),
- visokošolsko strokovno izobraževanje (1. bolonjska stopnja),
- visokošolsko univerzitetno izobraževanje (1. bolonjska stopnja),
- visokošolsko univerzitetno izobraževanje (prejšnje),
- magistrsko izobraževanje (2. bolonjska stopnja) – enovito magistrsko,
- magistrsko izobraževanje (2. bolonjska stopnja) – po končani 1. bolonjski stopnji,
- specialistično izobraževanje,
- magistrsko izobraževanje (prejšnje),
- doktorsko izobraževanje (3. bolonjska stopnja),
- doktorsko izobraževanje (prejšnje).

Magistrsko izobraževanje (2. bolonjska stopnja) se sicer po klasifikaciji KLASIUS-SRV ne deli (na enovito in po končani 1. bolonjski stopnji), vendar v raziskovanju enovito magistrsko izobraževanje zaradi njegove specifičnosti kljub temu obravnavamo posebej. Zato smo v prej navedenem seznamu vrst izobraževanja poimenovanju »magistrsko izobraževanje (2. bolonjska stopnja)« dodali še: »–enovito magistrsko« in »– po končani 1. bolonjski stopnji«.

Pri specialističnem izobraževanju loči klasifikacija KLASIUS-SRV tri kategorije: po višješolski izobrazbi (prejšnje), po visokošolski izobrazbi (prejšnje) in po univerzitetni izobrazbi (prejšnje). V raziskovanju taka delitev ni mogoča, zato se vsi diplomanti specialističnih študijskih programov razvrščajo v eno (skupno) kategorijo.

Področje izobraževanja se osebi praviloma določi posredno, na podlagi izobraževalnega oziroma študijskega programa, v katerega je vključena ali ki ga je zaključila. Področje izobraževanja je predmetno-specifična značilnost (vsebina) programa. Pri razvrščanju programov po področjih izobraževanja se uporablja nacionalna klasifikacija KLASIUS-P-16, ki je nadomestila prejšnjo različico KLASIUS-P in je povzeta po Mednarodni standardni klasifikaciji področij izobraževanja ISCED-F 2013.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Za razvrščanje diplomantov terciarnega izobraževanja po vrstah in področjih izobraževanja se uporablja **Klasifikacijski sistem izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS)**, natančneje KLASIUS-SRV in KLASIUS-P-16. Več informacij o KLASIUS je na voljo na [KLASIUS](#).

Za potrebe mednarodnega poročanja se uporablja zadnja verzija **ISCED mapping**, ki sledi ISCED 2011. Več informacij o ISCED mapping je na voljo na [ISCED mappings](#).

Podatki o diplomantih terciarnega izobraževanja se teritorialno razvrščajo po **Standardni klasifikaciji teritorialnih enot (SKTE)** in po **klasifikaciji statističnih teritorialnih enot v Evropski uniji (NUTS)** (ang. Nomenclature of Territorial Units for Statistics). Po prvi se razvrščajo na ravni občin, po drugi pa na ravni kohezijskih regij (NUTS 2) in na ravni statističnih regij (NUTS 3).

Več informacij o klasifikacijah je na voljo na [Klasifikacije in šifranti](#).

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke smo uredili s kombinacijo sistematskih popravkov, individualnih popravkov in postopkov vstavljanja podatkov. Pri vstavljanju podatkov smo uporabili: metodo logičnega vstavljanja, metodo notranjega darovalca in metodo zgodovinskih vrednosti.

Več o urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopkov desezoniranja nismo uporabili.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Raziskovanje ne poteka na podlagi slučajnega vzorca, zato natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Podatek, ki je statistično zaščiten zaradi varovanja zaupnosti poročevalskih enot, nadomestimo z znamenjem »z«.

Podatki o diplomantih visokošolskega izobraževanja so se do vključno leta 2011 pridobivali iz administrativnih zbirk podatkov posameznih visokošolskih zavodov, in sicer s tiskanim vprašalnikom ŠOL-DIPL-TERC. Z letom 2012 so se podatki o visokošolskih diplomantih začeli pridobivati neposredno iz eVŠ (MIZŠ) in posledično objavljati po področjih izobraževanja skladno s klasifikacijo KLASIUSP (pred tem le po mednarodni klasifikaciji ISCED 97). Odkar uporabljamo eVŠ kot vir podatkov, je mogoče tudi diplomante dvopredmetnega študija, ki so pridobili diplomo na dveh različnih področjih, razvrščati sorazmerno v obe pripadajoči področji. To je hkrati povzročilo, da se v podatkih o diplomantih po področjih izobraževanja pojavljajo decimalne vrednosti. Zaradi tega se med podatki od leta 2012 dalje in podatki pred letom 2012 pojavljajo manjša neskladja.

Podatki o diplomantih po področjih izobraževanja za leto 2017 so bili objavljeni po obeh različicah klasifikacije področij izobraževanja, po KLASIUS-P in po KLASIUS-P-16.

Od leta 2018 dalje se podatki o diplomantih po področjih izobraževanja objavljajo po zadnji veljavni klasifikaciji, tj. po KLASIUS-P-16.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Izobraževanje](#) - Višješolsko, visokošolsko izobraževanje - Diplomanti terciarnega izobraževanja - splošni pregled (absolutni podatki)
- Podatkovna baza SiStat: [Izobraževanje](#) - Višješolsko, visokošolsko izobraževanje - Diplomanti visokošolskega izobraževanja (absolutni podatki)
- Prva objava (Izobraževanje, Višješolsko, visokošolsko izobraževanje): »Diplomanti višješolskega in visokošolskega izobraževanja«.
- Elektronska objava (Izobraževanje, Višješolsko, visokošolsko izobraževanje): »Diplomanti višješolskega in visokošolskega izobraževanja, podrobni podatki«.
- [Statøpis](#)
- Eurostat, statistični urad Evropske unije
- Organizacija združenih narodov (OZN)
- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)

- Organizacija združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (Unesco)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive.

Ciljna populacija raziskovanja je namreč od samega začetka nespremenjena, zato so podatki o diplomantih višješolskega in visokošolskega izobraževanja po vrstah izobraževanja primerljivi skozi celotno časovno obdobje zbiranja .

Kljub temu pa velja izpostaviti leto 2009, ko so na časovno vrsto pomembno vplivale spremembe v načinu zbiranja podatkov in izkazovanju rezultatov raziskovanja.

Od leta 2009 dalje se podatki o diplomantih višješolskega in visokošolskega izobraževanja zbirajo z enim statističnim raziskovanjem (ŠOL-DIPL-TERC), pred tem pa so se podatki zbirali s tremi ločenimi raziskovanji: Statistično raziskovanje o diplomantih višješolskih, visokošolskih strokovnih in univerzitetnih študijskih programov (ŠOL-DIPL), Statistično raziskovanje o magistrskih znanosti oziroma umetnosti ter specialistih (ŠOL-MAG), Statistično raziskovanje o doktorjih znanosti (ŠOL-DR). Kljub tej spremembi zbiranja podatkov pa so ključne vsebine o diplomantih ostale nespremenjene.

Od leta 2009 dalje se rezultati raziskovanja prikazujejo le v zbirni (agregirani) obliki in ne več po posameznih visokošolskih zavodih ter višjih strokovnih šolah in študijskih programih.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Diplomanti višjih strokovnih šol (ŠOL-DIPL-TERC)
 - Diplomanti višjih strokovnih šol, kontrolnik (ŠOL-DIPL-TERC-kont)

področje: Izobraževanje, podpodročje: Višješolsko, visokošolsko izobraževanje

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Diplomanti višješolskega in visokošolskega izobraževanja (ŠOL-DIPL-TERC)

področje: Izobraževanje, podpodročje: Višješolsko, visokošolsko izobraževanje

- Metodološka pojasnila:
 - Diplomanti višješolskega in visokošolskega izobraževanja

področje: Izobraževanje, podpodročje: Višješolsko, visokošolsko izobraževanje